

بررسی آثار فقیر مقارن و ذکر در فقه المقادير

پژوهشگاه علوم انسانی دین و ادب فرنگی

علی شیعه علی

دانشجوی کارشناسی ارشد فقه مقارن و حقوق جزا

دانشگاه مذاهب اسلامی

مقدمه

از زیباترین جلوه‌های ارتباط عاشقانه با خدا و اساسی‌ترین راه‌های سیر و سلوک، ذکر است؛ یعنی قرین بودن زبان و قلب انسان به اسماء حُسنای الهی و شاداب نگه داشتن گل روح در زیر باران یاد حق. ذکر خدا، از یاد بردن هستی محدود خویش در رهگذر یاد اسماء الهی است و تداوم و استمرار آن، زنگار گناهان را از دل می‌زداید؛ زیرا غفلت و فراموشی حق تعالی، ساحت دل را مکدر می‌سازد.

آدمی است. به تعبیر قرآن، طمأنینه و سکون قلب از جمله آثار مستقیم یاد خداست. کسانی که ایمان آورده‌اند و دلهایشان به یاد خداست، بدانند تنهایاً با یاد خدا، دلها آرام می‌گیرد.

یاد خدا، داروی معنوی اضطراب و افسردگی است که از نظر روانشناسی علل آن ترس؛ آینده مبهم؛ نگرانی از شکست خوردن؛ ترس از بیماریها و نگرانی از عوامل طبیعی می‌باشد. قرآن مجید، تنها نسخه شفابخش اضطراب را یاد خدا و تنها پاسخ ندای فطرت را ذکر خدا می‌داند و مقصوده ذکر قلبی است نه ذکر زبانی؛ چرا که قرآن کریم، نه تنها ذکر زبانی که با ذکر قلبی همراه نیست، ممدوح نمی‌شمارد؛ بلکه مذموم می‌داند.

۴. خشیت و ترس از خدا

از جمله آثار یاد خدا برای مؤمنان، خداترسی و خشیت می‌باشد. قرآن در این زمینه می‌فرماید: «تنها مؤمنان هستند که هرگاه یاد خدا به میان آید، دلهایشان ترسان شود.»

۵. بصیرت یافتن و شناخت شیطان

یکی از عوامل اصلی سقوط انسان و سیه روزی او، افتادن به دام ناپیدای شیطان است و ذکر حق به انسان بصیرتی می‌بخشد که وسوسه‌های پنهان و دام ناپیدای شیطان را به سهولت بشناسد و در دام او نیافتد.

۶. حکمت و علم

یکی دیگر از ثمرات ذکر، پختگی عقل و کمال و حکمت است. ذکر، باعث فروزان شدن قوه ادرارک انسان و جوشش فکر و اندیشه می‌شود. جان فرد شایستگی این را پیدا می‌کند که منعکس کننده حقایق غیبی در خود گردد و خداوند به اندیشه و عقل این افراد مدد رساند.

جایگاه بحث

موضوع این مقاله در ارتباط با ستون دین اسلام و یکی از اصلی ترین اعمال عبادی آن یعنی نماز و اذکار آن است که به بررسی آن از جنبه مقاصد الشريعه می‌پردازیم بنابراین، جایگاه آن در بحث فقه المقادی می‌باشد. علاوه بر بیان برخی آثار معنوی و روحی و بهطور کلی ذکر، به بیان نتیجه چند تحقیق و پژوهش، درباره این عمل عبادی می‌پردازیم؛ پژوهش‌هایی که در حوزه فیزیک و شیمی و پژوهشی انجام گرفته است. در این تحقیق، آثار نماز و ذکر، بر بدن انسان بررسی خواهد شد

ذکر خدا، ارتباط معنی عبد سالک با ربِ مالک است و انسان نه تنها نباید خود را وقف زندگی مادی کند و مقصد را در خود و دنیای خود محدود سازد؛ بلکه باید خود را برای سفر پر فرار و نشیب ابدی آماده و مهیا کند.

در مجموع ذکر خداوند، آثار و ثمرات اعجاب‌آور و باشکوهی دارد که هریک از آنها در سازندگی روحی و اخلاقی انسان تأثیر بسزایی دارد و بد نیست در این قسمت به صورت فهرستوار برخی از این آثار را مرور نماییم:

۱. یاد خدا نسبت به بندۀ

اولین اثر یاد خدا، این است که خدای متعال نیز انسان را یاد می‌کند. «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم.» رمز اینکه در این آیه شریفه یاد خدای متعال، منوط به یاد کردن بندۀ شمرده شده است، تصور نوع ذکر از طرف خدا است

الف: ذکر عام ب: ذکر خاص

ذکر عام عبارت از هدایت عام الهی است که تمام موجودات را شامل می‌گردد و اختصاص به گروه خاصی ندارد و شاهد آن آثار ذکر عام الهی در سراسر گیتی می‌باشد و آن اعطای مواهب و عطا‌یای گوناگون خداوند به تمام ممکنات می‌باشد و این یاد همگانی که فیض مستمر است، هرگز قطع نمی‌شود. اما ذکر خاص به بندگان خاص و ذاکر تعلق دارد و نوعی توجه و لطف از جانب خداوند متعال محسوب می‌گردد.

۲. روشنی دل

خداوند، ذکر خویش را موجب نورانی شدن و بیداری دلها می‌داند. مردن دل و افسردگی از هولناک‌ترین سیه‌روزی‌هاست. یکی از مؤثرترین عوامل علاج دل و احیای دوباره آن، پناه بردن به ذکر خداست؛ ذکر حق، نور است و مداومت در آن، قلب را از تاریکی و نالمیدی و قساوت، نجات می‌دهد و شفاقت و لطف و درک و شور و عشق به آن می‌بخشد و گرمی و تپش و نشاط تازه در آن می‌دمد.

۳. آرامش قلب

سومین اثری که برای یاد خدا بیان می‌شود، آرامش دل

و به بیان چند حکمت از حکمت‌های نماز و تشریع آن خواهیم پرداخت.

هدف از طرح این بحث و اهمیت آن

تحقیق درباره حکمت احکام و علل الشرائع در جامعه امروز بشری چه فایده‌ای دارد؟ بعضی از افراد نسبت به احکام شرعی و انجام آنها، کمی دلسُر شده‌اند و آنها را با اطمینان و اعتقاد قلبی انجام نمی‌دهند. این بدان علت است که بر این باورند که چرا باید این عمل یا آن حکم واجب را انجام داد، یا چرا نباید فلان عمل را انجام نداد؟ اگر درباره احکام شرعی تحقیق کاملی صورت بگیرد و علل احکام کشف و استخراج گردد، افراد از آن و به درون و باطن عبادت مربوط می‌شود. اما حکمت عبادت همان هدف و نتیجه‌های است که به آن مربوط می‌شود. از قبیل: عروج، نجات از ناشکی‌ایی و... اما ادب عبادت، مسائلی است که به اوصاف و احوال نمازگزار مربوط می‌گردد که باید حضور قلب و خشوع قلب داشته باشد و به ذکر خدا در تمامی مراحل پردازد و از توجه به غیر معبد، خود را حفظ کند و هم‌چنین سایر صفات ظاهری معهود و لازم (لباس و مکان و...) را مراعات نماید و این امور از اسرار نیست. پس میان آداب و اسرار نماز تفاوت است.

و از طریق حفظ آداب نماز می‌توان به اسرار آن دست یافت. بنابراین، آداب نماز همان علتهای آماده‌ساز و اسباب کمک‌رسان در رسیدن به بعضی از اسرار نماز است؛ زیرا رسیدن به باطن، جز برای کسی که خاطر او پاک و درون اوصاف و دل او سالم باشد، امکان پذیر نیست. همان‌گونه که ظاهر قرآن را جز کسی که از آلودگی‌های گناه، منزه باشد، حس نمی‌کند؛ ظاهر نماز را نیز جز با وضو یا غسل نمی‌توان به جا آورد و به باطن آن نیز جز با چشمی که در نماز از آلودگی‌های توجه به غیر معبد میراست، نمی‌توان دست یافت(۲).

برای نماز غیر از این صورت، معنایی و غیر از این ظاهر، باطنی است و ظاهر آن آدابی دارد که رعایت نکردن آنها موجب باطل شدن نماز یا نقصانی در آن می‌گردد. همین‌طور برای باطن آن نیز آدابی است که با مراعات ننمودن آنها، نماز دچار نقصان یا بطلاً می‌گردد و در صورت رعایت آن، نماز دارای روح ملکوتی می‌شود و ممکن است پس از بهجا آوردن کامل آداب باطنی و قلب نماز، نمازگزار از سیر الهی نماز اهل معرفت و اصحاب قلوب بهره‌مند شود. همان‌طور که گفته شد، برای نماز آداب قلبی وجود دارد که بدون آداب، نماز ناقص است(۳).

یکی از آداب قلبی عبادت بهخصوص نماز در روایتی از امام صادق (ع) از برترین چیزی که تشریع گردید، نماز است و بهترین تعریف را از تعبیر قرآن مجید باید فهمید که می‌فرماید: به درستی که نماز، انسان را از هر کار قبیح و نادرستی باز می‌دارد. یعنی حقیقت نماز، شخص نمازگزار را اصلاح می‌کند و از آلوده شدن به فحشا و منکر باز می‌دارد.

در روایتی از امام صادق (ع) از برترین چیزی که بندگان به واسطه آن به خدا تقرب می‌جویند، سؤال می‌شود. حضرت می‌فرمایند: پس از شناسایی خداوند، از نماز برتری دیگری سراغ ندارم. آیا نمی‌بینی بندۀ نیکوکار، عیسی بن مريم، گفت: خداوند به من سفارش نماز فرمود. نماز یاد خداست و تنها با یاد خداست که دلها آرامش می‌گیرد؛ چون نماز سنت دین است و با پذیرفته شدن آن، سایر اعمال نیز پذیرفته خواهد شد و در غیر این صورت، سایر اعمال نیز مردود خواهد گشت و از انجا که منشأ تمامی

اعمال، نماز است؛ لذا اسرار آن نیز ستون رازهای دین محسوب می‌گردد. با پی بردن به اسرار نماز، رازهای سایر اعمال نیز کشف خواهد گردید؛ پس سزاوار است سالک بکوشد و عارف تلاش کند تا به ستون رازهای دین دست یابد و سرانجام به تمامی زوایای دین آگاهی یابد و تمامی آن را مشاهده نماید و در روزی که هیچ سایه‌ای جز سایه خداوند متعال نیست، تحت سایه ولايت او بیارامد.

راز عبادت، چیزی است که به عالم ملکوت و برتر از آن و به درون و باطن عبادت مربوط می‌شود. اما حکمت عبادت همان هدف و نتیجه‌های است که به آن مربوط می‌شود. از قبیل: عروج، نجات از ناشکی‌ایی و... اما ادب عبادت، مسائلی است که به اوصاف و احوال نمازگزار مربوط می‌گردد که باید حضور قلب و خشوع قلب داشته باشد و به ذکر خدا در تمامی مراحل پردازد و از توجه به غیر معبد، خود را حفظ کند و هم‌چنین سایر صفات ظاهری معهود و لازم (لباس و مکان و...) را مراعات نماید و این امور از اسرار نیست. پس میان آداب و اسرار نماز تفاوت است.

و از طریق حفظ آداب نماز می‌توان به اسرار آن دست یافت. بنابراین، آداب نماز همان علتهای آماده‌ساز و اسباب کمک‌رسان در رسیدن به بعضی از اسرار نماز است؛ زیرا رسیدن به باطن، جز برای کسی که خاطر او پاک و درون اوصاف و دل او سالم باشد، امکان پذیر نیست. همان‌گونه که ظاهر قرآن را جز کسی که از آلودگی‌های گناه، منزه باشد، حس نمی‌کند؛ ظاهر نماز را نیز جز با وضو یا غسل نمی‌توان به جا آورد و به باطن آن نیز جز با چشمی که در نماز از آلودگی‌های توجه به غیر معبد میراست، نمی‌توان دست یافت(۲).

برای نماز غیر از این صورت، معنایی و غیر از این ظاهر، باطنی است و ظاهر آن آدابی دارد که رعایت نکردن آنها موجب باطل شدن نماز یا نقصانی در آن می‌گردد. همین‌طور برای باطن آن نیز آدابی است که با مراعات ننمودن آنها، نماز دچار نقصان یا بطلاً می‌گردد و در صورت رعایت آن، نماز دارای روح ملکوتی می‌شود و ممکن است پس از بهجا آوردن کامل آداب باطنی و قلب نماز، نمازگزار از سیر الهی نماز اهل معرفت و اصحاب قلوب بهره‌مند شود. همان‌طور که گفته شد، برای نماز آداب قلبی وجود دارد که بدون آداب، نماز ناقص است(۳).

اگر درباره احکام شرعی تحقیق کاملی صورت بگیرد و علل احکام کشف و استخراج گردد، افراد با اطمینان و اعتقاد بیشتری به انجام اعمال عبادی خواهند پرداخت. وقتی نماز می‌خوانند، اگر با حکمتی از حکمت‌های تشریع آن آشنا باشد، آن نماز را با اعتقاد و ایمان و البته انگیزه بهتری انجام می‌دهند و می‌خوانند.

بنابراین، مهم‌ترین قصد و هدف این مقاله، بررسی و تبیین چند اثر از آثار و حکمت‌های نماز است.

در این پژوهش، ابتدا به بیان تأثیرات روحی و معنوی نماز بر انسان و پس از آن به تبیین آثاری که نماز و اذکارش بر بدن و جسم انسان می‌گذارد، خواهیم پرداخت.

تأثیرات روحی و روانی نماز

پس از بعثت حضرت رسول (ص) نخستین عبادتی که تشریع گردید، نماز است و بهترین تعریف را از تعبیر قرآن مجید باید فهمید که می‌فرماید: به درستی که نماز، انسان را از هر کار قبیح و نادرستی باز می‌دارد. یعنی حقیقت نماز، شخص نمازگزار را اصلاح می‌کند و از آلوده شدن به فحشا و منکر باز می‌دارد.

در روایتی از امام صادق (ع) از برترین چیزی که بندگان به واسطه آن به خدا تقرب می‌جویند، سؤال می‌شود. حضرت می‌فرمایند: پس از شناسایی خداوند، از نماز برتری دیگری سراغ ندارم. آیا نمی‌بینی بندۀ نیکوکار، عیسی بن مريم، گفت: خداوند به من سفارش نماز فرمود. نماز یاد خداست و تنها با یاد خداست که دلها آرامش می‌گیرد؛ چون نماز سنت دین است و با پذیرفته شدن آن، سایر اعمال نیز پذیرفته خواهد شد و در غیر این صورت، سایر اعمال نیز مردود خواهد گشت و از انجا که منشأ تمامی

مسخر در تحت اراده خداوند و متحرک به تحریک خداوند شود.

حضور قلب از منظر احادیث

از حضرت رسول(ص) روایت شده است: «عبادت کن خدای تعالی را گویا او را می بینی و اگر تو، او را نمی بینی، او تو را می بیند.» و فرمودند: «آیا نمی ترسید کسی که صورت خود را در نماز بر می گرداند، صورت او چون روی حمار شود.» و فرمودند: «کسی که دو رکعت نماز بجا می آورد و در آن به چیزی از دنیا متوجه نشود، خدای تعالی گناهان او را می آمرزد.»^(۴).

از حضرت صادق(ع) منقول است:

«جمع نمی شود اشتیاق و خوف در دلی مگر آنکه بهشت بر او واجب شود، پس وقتی نماز می خوانی، اقبال کن به قلب خود به خدای عزوجل، زیرا نیست بنده مؤمنی که اقبال کند به قلبش به خدای تعالی در نماز و دعا مگر آنکه مؤمنان را خدای تعالی به او اقبال دهد و با دوستی آنها، او را تأیید کند و او را به بهشت برد.»

از حضرت رسول(ص) چنین نقل شده است: «نماز بخوان، نماز شخصی که وداع می کند (آخرین نمازش می باشد). وقتی شروع به نماز می کنی، بگو: این آخرین نماز من در دنیاست و چنین باش مثل اینکه بهشت در برابرت و آتش زیر

«تفہیم» است و آن چنان است که انسان، قلب خود را در ابتدا چون طفلی پندارد که زبان باز نکرده است و در صدد تعلیم آن است؛ پس هر کدام از ذکرها و حقایق و اسرار عبادت را با کمال حقیقت و سعی به آن تعلیم دهد و در هر مرتبه‌ای از کمال است آن حقیقتی را که درک نموده به قلب بفهماند و نتیجه این تفہیم آن است که پس از مدتی زبان قلب، گشوده و قلب، ذاکر می گردد و باید دانست که یکی از فلسفه های تکرار ادعیه و دوام ذکر و عبادت، همین است که زبان قلب، گشوده و قلب، ذاکر و عابد گردد.

ذکری که توسط زبان انجام گیرد و از حضور قلب خبری نباشد، از درجه اعتبار به کلی ساقط است و در احادیث در ارتباط با اهمیت حضور قلب آمده است که نماز، به قدر حضور قلب قبول است و هرچه قلب غفلت داشته باشد به همان اندازه از قبول شدن نماز ممانعت می کند. عبادات، اذکار و اوراد وقتی نتیجه کامل دارند که صورت باطنی قلب شود و باطن ذات انسان با آن همراه شود و دل انسان، صورت عبودیت به خود گیرد و از خودسری و سرکشی بیرون آید. از اسرار و فواید عبادت، یکی آن است که اراده نفس قوی شود و نفس بر طبیعت چیره شود و قوای طبیعت مسخر تحت قدرت و سلطنت نفس گردد و اراده نفس ملکوتی در ملک بدن نافذ گردد. یکی دیگر از اسرار عبادات، این است که باطن و ظاهر

یک محقق و
دانشمند مشهور
ژاپنی با انتشار
یافته‌های تحقیقات
خود، مدعی شد
که مولکولهای آب
نسبت به مقاومیت
انسانی تأثیرپذیرند.
نظریه این محقق
ژاپنی که تاکنون
از سوی مؤسسات
علمی فیزیکی و
زمیستشناسی
و البته شیمی
مورد تأیید قرار
گرفته است،
مبتنی بر بررسی
نمونه‌های فراوانی از
کربستالهای منجمد
شده آب و مقایسه
آنها با یکدیگر است

بر اساس تحقیقات مختلف، تأثیر بزرگ نماز و نیایش بر ثبات و آرامش مغز و نحوه عملکرد آن، اثبات شده است و علاوه بر آن، این نکته نیز اثبات گردیده است که تغییرات مختلفی در بدن تحت تأثیر آن روی می‌دهد. از میان این تأثیرات و تغییرات، می‌توان به تنظیم رساندن خون به بخش‌های مشخصی از مغز اشاره داشت

لذت نمی‌برد. برای به دست آوردن حضور قلب، ابتدا باید موانعی را که برای حضور قلب وجود دارد، از خود دور کرد و پس از آن در جهت حصول حضور قلب اقدام نمود، اما مانع حضور قلب در عبادات، پریشانی خاطر و کثرت ارادات قلبیه است و این گاهی از مسائل خارجی و راههای حواس ظاهری حاصل می‌شود. مثل آنکه گوش انسان درحال عبادت، چیزی بشنود و توجه به آن جلب شود و باعث تفکرات باطنی گردد. طریق از بین بردن و علاج این امور، رفع این مسائل است. مثل آنکه در محل خلوتی بایستد و چشم خود را در وقت نماز بینند و در موضعی که جلب نظر می‌کنند، بخواند. ولی این روش به طور کامل مورد نظر نیست، حتی ممکن است که فرد در اتفاقی خلوت نماز بخواند، اما پریشان خاطر بودن وی بیشتر باشد. گاهی پریشانی خاطر مانع از حضور قلب، از امور باطنی است و آن دو نشانه بزرگ دارد؛ یکی هرزه‌گری و فرار بودن خود خیال، دیگری حب دنیا و تعاق خاطر به مسائل دنیوی. انسان باید عزم خود را قوی کند و اراده‌اش را محکم، که اولین شرط سلوك است و بدون آن نمی‌تواند به کمال و سعادت برسد و در نماز تنها هدف و فکر از آنچه باید رسیدن به قرب خداوند باشد و به هیچ چیز و هیچ کسی نباید فکر کند.(۷)

پایت و پیغمبر در سمت راست و ملائکه در سمت چپ هستند و پروردگار از بالای سرت، به حالت آگاه است، پس نگاه کن در برابر چه کسی ایستاده‌ای و با چه کسی مناجات می‌کنی و چه کسی به تو می‌نگرد.«(۵) از امام باقر(ع) و امام صادق(ع) روایت شده است که می‌فرمودند:

«نیست از برای تو از نماز مگر آنچه را اقبال قلب داشته باشی در آن، پس اگر به غلط به جا آورد تمام آن را یا غفلت از ادب آن کند، پیچیده شود آن و به روی صاحبیش زده شود.»

بر اساس روایاتی که از اهل بیت(ع) نقل گردیده است، قبولی نماز، شرط قبولی سایر اعمال است و اگر نماز قبول نشود به اعمال دیگر نظر نمی‌کنند و قبولی نماز به حضور قلب است که اگر حضور قلب در نماز نباشد، از درجه اعتبار ساقط می‌گردد و مورد قبول نمی‌شود.(۶)

مقصود از قلب، همان روح و نفس است که باید تزکیه شود تا به برکت پیدا شدن ساخت از عالم ملکوت، بهره بیشتری ببرد و مراد از حضور، توجه به گفتنهای و افعال نماز و خالی کردن فکر از آنچه در اوست، می‌باشد و مخصوصاً بر مهم شمردن نماز تکیه می‌نماید. اگر کسی دنیا نزد او مهم‌تر از آخرت باشد، موفق به حضور قلب نمی‌شود و از عبادت

کویستالهای آب پیس از بیان جمله «تو مرای بیمار کردی، تو را می‌کشم»

پردازد. هنگام توجه به آب برای طهارت، حدیثی از امام صادق(ع) روایت گردیده است که می‌فرماید: «چون اراده طهارت و وضو کردی، متوجه آب بشو، آن طور که متوجه رحمت خدا شوی؛ زیرا که خدا آب را کلید تقریب به خود و مناجات خویش و راهنمایی بساط خدمت خود قرار داده و چنانچه رحمت خدا گناهان بندگان را پاک می‌کند، آب، نجاسات ظاهر را پاک می‌کند نه غیر.»^(۹)

فلسفه عبادت و پرستش

هستی برای انسان و انسان برای عبادت خدای بزرگ خلق گردیده است. از معنای عبادات، برداشت‌های متعددی می‌گردد. از دیدگاه اسلام، عبادت حرکتی است که جهت الهی داشته باشد و به تعبیر قرآن از صبغه الهی برخوردار باشد.

سرچشمۀ عبادت

سرچشمۀ عبادت، محبت و معرفت است. در قرآن صدها آیه به شمارش نعمتها و نشان دادن قدرت و رحمت خدا پرداخته است. فرزند اگر به خدمات والدین خود، آگاهی داشته باشد، به راحتی از آنها اطاعت و پیروی می‌کند. گاهی نعمتها و رحمتها خداوند، در ما شناخت و محبت نسبت به خالق هستی ایجاد می‌کند.

یاد خدا

نماز، یاد خداست و یاد خدا تنها راه اطمینان و

علاوه بر حضور قلب، خشوع نیز یکی از ملزمات نماز است. کسانی که در نماز خاشع هستند، رستگار می‌شوند. البته خشوع بدون حضور قلب تصور نمی‌شود.

از دیگر آثار قلبیه نماز، طهارت است که منظور آداب باطنی و امور باطنی است. چون نماز رسیدن به مقام قرب است، برای رسیدن به این مقصد بزرگ، طهارتی لازم است که مواردی این طهارت ظاهری است. در ابتداء، سالک باید رفع موانع کند تا اتصاف به طهارت برای او میسر شود. یکی از موانع بزرگ، معاصی است که باید با توبه آن را تطهیر کرد و باید انسان، باطن خود را از اخلاق فاسد پاک کند. مرتبه بعدی شفاقت قلب است که فساد قلب، مبدأ تمامی فسادهایست و آن عبارت از تعلق به غیر خدا و توجه به خود عالم است که نشانه آن، حب دنیاست که بالاترین خطر و منشا تمامی امراض است و تاریخیه آن محبت در قلب سالک وجود دارد، محبت خدا حاصل نمی‌شود.^(۸)

از موارد دیگر، تطهیر از اعتماد به خلق است که آن شرک خفی و نزد اهل معرفت، شرک جلی است و آن تطهیر توسط توصیه فعلی حاصل می‌شود که سرچشمۀ تمامی طهارت‌های قلبیه است و توصیه فعلی با ریاضتهای قلبیه و توجه غریزی به پروردگار حاصل و حس می‌شود که باید قلب را از آنچه برهان افاده نموده است، آگاه نمود تا حقیقت توصیه حاصل شود.

بعد از تطهیر قلب، انسان باید به تطهیر جان

طرح شهادت آب،
تأثیر انواع صدا و
نوشته را بر ساختار
میکروسکوپی مواد
بررسی می‌کند

آرامش دلهاست.(۱۰) در جهان کنونی مشکلات زیادی از جمله علمی، صنعتی و فنی حل گردیده است، اما هنوز مشکل آرامش حل نگردیده است. تحصیلات بشر بدون ایمان و آرامش ، برای جامعه بشری جز فساد، ارمغانی نخواهد داشت. این ادعا نیازی به دلیل ندارد. کشورهای پیشرو تجاه خدمت، به حقوق مردم جهان سوم و ضعفا تجاوز کردن و حقوقدانان سازمان ملل متعدد بعد از سالها دیدن جنایت در شرق و غرب عالم، بالاخره تصویب کردن که در سازمان ملل کشیدن سیگار منوع است و این درحالی تصویب شد که در فلسطین و افغانستان هزاران انسان بی‌گناه هر روز کشته و بی‌خانمان می‌شدند.(۱۱)

محتوای نماز

نمازگزار با نیت خود به تمامی اهداف مادی ابراز بی‌اعتنایی می‌نماید و با توجه به کعبه، رو از همه کاخها می‌گرداند. نمازگزار باحضور قلب در خود تمرکز ایجاد می‌کند. نمازگزار با شنیدن «قد قامت الصلوه» هر شب و روز در صحنه جامعه حاضر می‌شود و خود را در کنار مردم، بدون هیچ امتیازی قرار می‌دهد. نمازگزار هم خود را پاک می‌کند و هم در کنار پاکان می‌ایستد.

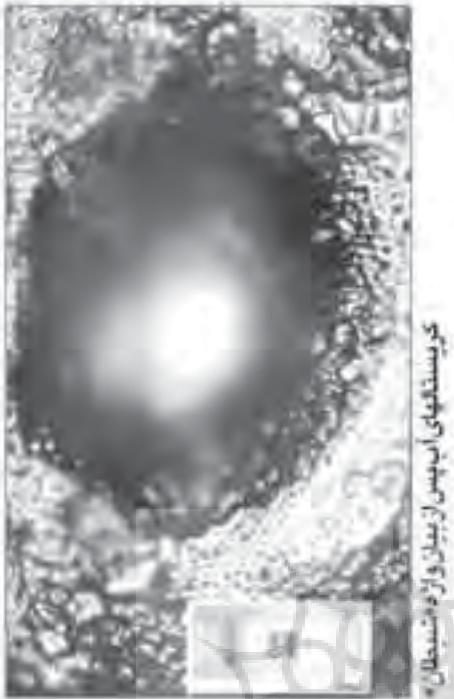
نمازگزار با گفتن «الله اکبر» و شعار بزرگی خدا، ابهت تمامی ابرقدرتها را می‌شکند و با گفتن «بسم الله» به کار خود قداست و کرامت می‌بخشد و در خود توکل و و استگی به قدرت غیبی را ایجاد می‌کند و به دنیا اعلام می‌کند قدرتی که من به او پناه آورده‌ام، سرچشم مهربانیه است. در تمام کلمات و حرفهای نماز، راز و افری نهفته است؛ حتی در آخرين جمله نماز که می‌گوییم «السلام علينا و على عباد الله الصالحين» تمام امتیازات واهمی و نژادی، اقلیمی، زمانی و ... را نفی می‌کنیم و تنها بر بندگان صالح خدا درود می‌فرستیم. در این سلام، قومیت و ملت و مرز جغرافیایی و سن و جنس مطرح نیست، نماز ما با تکبیر شروع می‌شود و با درود بر صالحان پایان می‌یابد.(۱۲) نماز با اینکه چند کلمه بیش نیست و اقامه آن چند دقیقه‌ای بیشتر فرصت نمی‌خواهد، اما بیش از هزار جلد کتاب در بیان اسرار و رمز و رازهای آن نوشته‌اند و به تعبیر رهبر انقلاب «هنوز هم نگفته‌های زیادی به جا مانده است.»

فواید نماز

گاهی می‌پرسند که فایده نماز چیست؟ غافل از آنکه گفتگو با خدا خودش به تنها یی فایده است، همانگونه که کنار بوعلى نشستن درنظر خردمندان ارزش است و این کوکانند که اگر به آنان گفته شود که برو و کنار بوعلى سینا بنشین، می‌گویند چه فایده‌ای دارد؟ او کمال را در جستجوی خوراکیهای دلپذیر می‌داند، اما یک استاد دانشگاه حتی اگر روی خاک، یک دقیقه کنار بوعلى سینا بنشیند، یک عمر به خود می‌بالد.

برکات عبادات

انسان موجودی محدود است، یعنی توان و علم و قدرت و حال او محدود است، اما در حوادث غیرقابل پیش‌بینی نامحدودند. تنها چیزی که یک انسان محدود را در مقابل هزاران حادثه بیمه می‌کند، توکل و استمداد از خداست و نماز برای تحقق این استمداد و استعانت رسیمان محکم خداست. هرگاه برای رسول خدا(ص) و حضرت علی(ع) انواع فشارها و ناملایمات پیش می‌آمد، به نماز پناه می‌بردند. بوعلى سینا هم برای حل مسئله ای دشوار، دور کعت نماز می‌خواند. هریک از امامان ما نماز مخصوصی داشتند و حتی سلمان و جعفر طیار نماز مخصوص داشته‌اند.

سرودهای مسیح
(ع) ساختار
مولکولی مواد را
گرد، صوت قرآن،
آنها را زاویه‌دار
و هندسی و
موسیقی تند، اصلا
شکلی به آنها
نماد. نوشته‌های
مذهبی (مثلایه
قرآن) ساختار را
زاویه‌دار، نوشته‌های
با مفاهیم خوب
مثل محبت، آنها را
گرد و نوشته‌های با
مفاهیمی مثل کینه،
آنها را کشیده کرد

خاصی است.

در نماز جماعت آحاد مردم باید امام جماعت را انتخاب و گزینش کنند، آن هم گزینشی با معیارهای الهی که کدام شخص عادل‌تر و زاهدتر است.

تولیت مسجد به دست شجاع‌ترین و مؤمن‌ترین مردم است: «إِنَّمَا يَعْمَرُ مَساجِدَ اللَّهِ...»^(۱۳)

در این آیه از سوره توبه، تنها کسانی حق آباد کردن مسجد را دارند که در کنار ایمان و اقامه نماز، از احدي غیر از خدا نترسند. در صفحه اول جماعت بهتر است افراد بر جسته و وارسته (نه تنها سالخورده) قرار بگیرند، که این نیز نوعی گزینش افراد شایسته و برتر است.

بهره‌وری: در نماز با وجود اینکه در برابر قرائت

بعاد دیگر

راز و رمز نماز به گونه‌ای است که از هر زاویه‌ای که به آن توجه گردد، نتایج خاص خود را خواهد

داشت. مثلاً در علم مدیریت با اصطلاحاتی از قبیل: برنامه‌ریزی، زمان‌بندی، انضباط، طرح، گزینش، نیروی کارآمد، بهره‌وری، نظارت و هدایت، تشویق و تنبیه آشنا می‌شویم. تمامی نتایج این امور را می‌توان در نماز مشاهده نمود.

برنامه: نماز برنامه دارد. اول آن الله اکبر است و آخر آن سلام.

زمان‌بندی: عبادات اسلام، دارای زمان‌بندی خاصی است؛ به گونه‌ای که بزرگ‌ترین جرمیه در سفر حج، برای کسی است که حتی یک دقیقه قبل از غروب از صحرای عرفات خارج شود، چنین کسی باید یک شتر قربانی کند.

طرح: در نماز طراحی دقیق مشاهده می‌گردد. مقدار ایستاندن و نشستن، مقدار خم شدن، تعداد کلمات، آهسته یا بلند بودن صدا و نوع صوت، تعداد رکعات و... که در هریک دلایلی حکیمانه و پر از راز و رمز نهفته است.

گزینش نیروی کارآمد: در نماز به جماعت سفارش شده است. بالاتر اینکه اصل نماز؛ جماعت بوده است و فرادا یک اضطرار است. از این رو در کلمات نماز سخن از من نیست بلکه از ما است. مثلاً می‌گوییم: «ایاک نعبد و ایاک نستعين» و نمی‌گوییم «ایاک أَعُبدُ وَ إِيَّاكَ أَسْتَعِينُ» یا می‌گوییم «إِهْدَنَا» یا می‌گوییم: «السَّلَامُ عَلَيْنَا» و نمی‌گوییم: «السَّلَامُ عَلَىٰ» بر این اساس، تمام این حروف براساس دید و فرهنگ و روش تربیتی

نمازگزار با گفتن
«الله اکبر» و شعار
بزرگی خدا، ایهت
تمامی ابرقدرتها
را می‌شکند و
با گفتن «بسم
الله» به کار خود
قداست و کرامت
می‌بخشد و در خود
توکل و وابستگی
به قدرت غیبی
را ایجاد می‌کند
و به دنیا اعلام
می‌کند قدرتی
که من به او پناه
آورده‌ام، سرچشم
مهرانیه است

مغز را با رنگهایی ویژه نشان می‌دهد که براساس آن، رنگ قرمز، بیانگر بخشهایی که فعالیت بالا دارند و رنگ زرد و سبز بخشهایی که فعالیت پایین دارند، می‌باشد.

پیام آب

در این قسمت به بیان نتایج تحقیقات یک محقق ژاپنی می‌پردازیم. نتایج تحقیق این دانشمند، یکی دیگر از حکمتها و آثار وضعی و عینی نماز و اذکار آن و البته به طور کلی تأثیر ذکر و الفاظ قدسی را نشان می‌دهد. در این بخش بر آنیم تا به صورت عینی تر تأثیر مستقیم نماز و اذکار آن را بر جسم و به

تابع آن، روح آدمی بیان نماییم.
یک محقق و دانشمند مشهور ژاپنی با انتشار یافته‌های تحقیقات خود، مدعی شد که مولکولهای آب نسبت به مفاهیم انسانی تأثیرپذیرند. نظریه این محقق ژاپنی که تاکنون از سوی مؤسسه علمی فیزیکی و زیست‌شناسی و البته شیمی مورد تأیید قرار گرفته است، مبنی بر بررسی نمونه‌های فراوانی از کریستالهای متجمد شده آب و مقایسه آنها با یکدیگر است. نمونه آبهای مختلف و بسیار زیادی در این پژوهش مورد بررسی دقیق علمی قرار گرفته است که در ادامه به طور تفصیلی درباره آن سخن خواهیم گفت.

پروفسور «ماسارو ایموتو» (Massaru Emoto) که یافته‌های خود را در سه جلد کتاب با عنوان «پیغام آب» (the message of water) ارائه و منتشر نموده است، معتقد است که مفاهیم متافیزیکی و فرامادی محیط بر روی ترکیب و ساختار مولکولی تأثیر می‌گذارد و شکل آن را به کلی تغییر می‌دهد. این دانشمند و محقق ژاپنی که ریاست یک مؤسسه بسیار بزرگ تحقیقاتی در ژاپن به نام «S H M» را بر عهده دارد، در این مؤسسه تحقیقات خود را بروی کریستالهای آب انجام می‌دهد. (۱۸)

قبل از ورود به ماهیت و نتیجه این تحقیق، به طور مختصر به شیوه آغاز کار و نحوه بررسی علمی این محقق می‌پردازیم تا علمی و متفق بودن این تحقیق اثبات گردد.

وی ابتدا کارش را با جمع‌آوری نمونه‌های مختلفی از آب چندین رودخانه در ژاپن و سایر کشورهای جهان آغاز نمود. آب رودخانه‌ای که از دل یک کوه بلند جاری می‌شود را برداشت، آب

امام جماعت ساكت هستيم ،اما پاداشي چندبرابر دریافت می‌کنیم. مساوک زدن نیز ارزش و ثواب يك رکعت نماز را تا هفتادبرابر بالا می‌برد. گرفتن وضو با آب سرد و خشک نکردن آن، افزون بر ایجاد نشاط بیشتر در جسم، موجب افزایش ثواب و ضوء می‌گردد. سخن آخر اینکه با «قصد قربت» به تمام مادیات، جنبه معنوی بخشیده خواهد شد و به امور زمانی، رنگ ابدی داده خواهد شد.

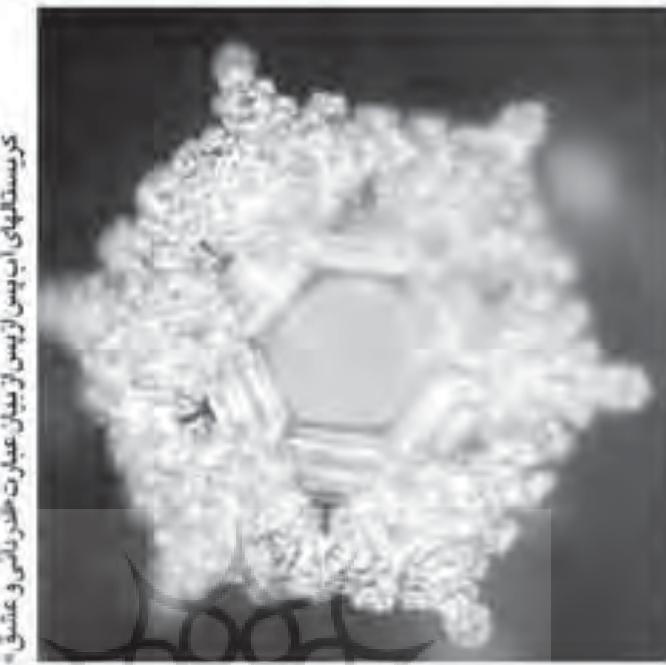
نظارت و هدایت: از نظر قرآن، والدین مسئول و ناظر بر نماز فرزندان خود هستند:
و امر اهلک بالصلوه واصطبیر عليها»(۱۴)

تحقیقات پزشکی

بر اساس تحقیقات مختلف، تأثیر بزرگ نماز و نیایش بر ثبات و آرامش مغز و نحوه عملکرد آن، اثبات شده است و علاوه بر آن این نکته نیز اثبات گردیده است که تغییرات مختلفی در بدن تحت تأثیر آن روی می‌دهد. از میان این تأثیرات و تغییرات، می‌توان به تنظیم رساندن خون به بخش‌های مشخصی از مغز اشاره داشت.

تأثیر دعا و ذکر بر فعالیتهای مغز
این تحقیق توسط دکتر نیونبرگ، دستیار متخصص بخش رادیوگرافی با اشعه ایکس در مرکز پزشکی دانشگاه پنسیلوانیا انجام گردیده است. وی به همراه یک گروه از افراد مؤمن و معتقد به خداوند، از ادیان و اعتقادات مختلف به بررسی دعاها و نیایشهای خود و تأثیر آنها بر بدن انسان پرداخته است. این تحقیق بهوسیله اسکن نورپاره‌ها (فوتون) (۱۵) سی.تی (C.T) انجام گرفته است و گردش خون در

انسان موجودی محدود است، یعنی توان و علم و قدرت و حال او محدود است، اما در حادث غیرقابل پیش‌بینی نامحدودند. تنها چیزی که یک انسان محدود را در مقابل هزاران حادثه بیمه می‌کند، توکل و استمداد از خداست و نماز برای تحقق این استمداد و استعانت رسیمان محکم خداست

را از دست می‌دهد. وقتی وارد شهر می‌گردد و تحت تأثیر سر و صدا (آلودگی صوتی) و هوای کثیف دیگر رودخانه‌ای شهربار می‌شود، علاوه بر اینکه ساختار زیبای خود را از دست می‌دهد، شکل بسیار در هم ریخته و زشتی پیدا می‌کند.

ایموتو بعد از این، تصمیم گرفت به صورت دیگری به بررسی تحقیق خود پردازد. وی به بررسی انرژی، صدا، کلمات، عکس و حتی احساس بر روی مولکول آب پرداخت.

وی با در نظر گرفتن این پیش‌فرض که آب، ماده‌ای بسیار سازگار با محیط و آنچه در اطرافش می‌گذرد، است، به ادامه این تحقیق پرداخت. بر اساس مطالع ذکر شده شکل فیزیکی و ظاهري آب به آسانی با محیطی که در آن قرار دارد، انطباق پیدا می‌کند و نه تنها از نظر فیزیکی، بلکه شکل مولکولی آن نیز تغییر می‌پابد.

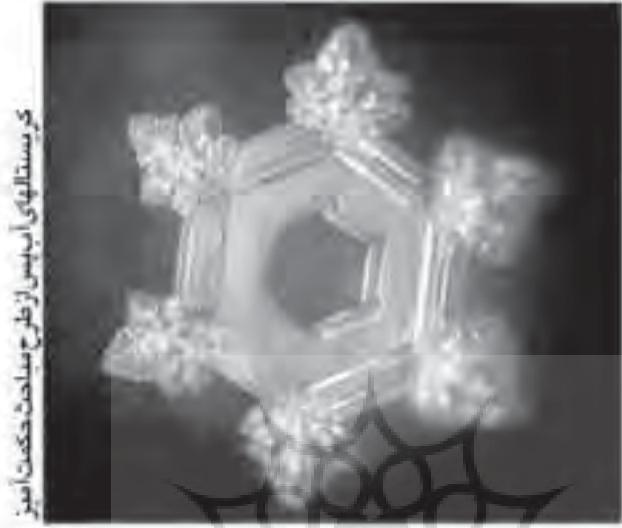
وی در ادامه تحقیقش، ابتدا به بررسی تأثیر صوت بر آب پرداخت. وی اصوات گوناگون مانند صدای فریاد، گریه، ساز و در نهایت انواع موسیقی را برای آب پخش کرد و بعد به سرعت، شکل مولکول آن آب را توسط عکس گرفت، ثبت نمود. باز هم در آب تغییراتی دیده شد. شکل مولکول آب با تغییر نوع صدا، تغییر حالت داد. وی ابتدا آب را درست بین دو نفر که مشغول صحبت بودند، قرار داد. بعد نمونه آب دیگری را بین دوبلندگوی قوى قرار داد و انواع

رودخانه‌ای که از وسط شهر پاریس می‌گذشت را هم انتخاب کرد. وی حتی نمونه‌ای از آب رودخانه‌ای از مناطق مختلف آن نیز انتخاب کرد. ابتدا از مصب آن، بعد قبل از اینکه وارد شود، سپس آب قسمتی که از میان شهر می‌گذرد و در نهایت نمونه‌ای از آب رودخانه بعد از اینکه از شهر بیرون آمد. البته او یک نکته را در انتخاب همگی این نمونه‌ها در نظر گرفت و رعایت کرد: تمامی این آبها زلال بودند و ناخالصی مشخصی (مثل خاک، روغن و...) در خود نداشتند. بعد از این کار، وی چند قطره از این آبها را در آزمایشگاه، کریستالیزه کرد و به عبارت دیگر آنها را منجمد کرد. بعد این نمونه‌ها را زیر عدسی یک میکروسکوپ بسیار قوی قرار داد و با یک دوربین پیشرفته، از شکل مولکول آب یخ زده عکس گرفت. بعد که این عکسها را در کنار هم گذاشت، متوجه شد که شکل آنها با هم تفاوت اساسی از لحاظ ساختاری دارد. این مسئله او را سخت در فکر فرو برد. نتیجه این بررسی آن بود که آب یک رودخانه در قسمتهای مختلف آن، دارای شکل ساختاری متفاوتی است. نتیجه اینکه شرایط محیطی بر روی مولکول تأثیر می‌گذارند. مثلاً آب در سرچشمه رودخانه در کوه، دارای ساختار بسیار زیبایی است. این شاید به خاطر تأثیر طبیعت و صدای آواز زیبای پرندگان باشد. آب قبل از ورود به شهر کمی حالت زیبای هندسی خود (مولکولهایش)

ایموتو وقتی
موسیقی چهارفصل
وبوالدی را برای آب
پخش نمود، آب
در معرض سمفونی
بهار، مولکولش
به شکل شکوفه
بهاری در آمد.
اما با پخش
موسیقی «هوی
متال» شکل بسیار
وحشتناک و در هم
ریختهای حاصل
شد. اشعار این نوع
آهنگها و موسیقی
آنها سرشار از
خش و عصیان
و نفرت است و
جالب اینجاست که
شکل مولکولهای
آب در معرض آن،
از هم شکسته
است و تکته و
بدون شکل خاصی
شده است و یا با
پخش موسیقی
پاپ مشاهده نمود
که شکل مولکولها
چهارگوش شده
که به هیچ وجه زیبا
نیست و زشت بودن
مولکولهای رانشان
می‌دهد

ایمتو با مشاهده
تأثیر شگرف
موسیقی بر آب،
تصمیم گرفت این
بار الفاظ را امتحان
کند. وی الفاظ
مختلفی، از ناسزا و
الفاظ رکیک گرفته
تا نام اشخاص و
البته ادعیه مختلف
را روی آب امتحان
کرد.

وی کلمه‌ای را
خطاب به آب
می‌گفت و بعد شکل
مولکول آن را ثبت
می‌کرد. مشاهده
کرد که این بار هم
آب به این الفاظ
عکس العمل نشان
می‌دهد. مثلاً وقتی
یک ناسزا به آب
می‌گفت، شکل
آب بسیار در هم
ریخته می‌شد و یا
مثلاً وقتی نام برخی
افراد مثل هیتلر
را می‌برد، شکل
مولکول آب بسیار
زشت و نامنظم
می‌شود. همچنین
با گفتن الفاظ زیبا
و پرمتعنا، شکل
مولکول بسیار
هندرسی و زیبا
می‌شد

مولکول آن را ثبت می‌کرد. مشاهده کرد که این بار هم آب به این الفاظ عکس العمل نشان می‌دهد. مثلاً وقتی یک ناسزا به آب می‌گفت، شکل آب بسیار در هم ریخته می‌شد و یا مثلاً وقتی نام برخی افراد مثل هیتلر را می‌برد، شکل مولکول آب بسیار زشت و نامنظم می‌شود. همچنین با گفتن الفاظ زیبا و پرمتعنا، شکل مولکول بسیار هندرسی و زیبا می‌شد. مثلاً وقتی کلمه محبت، عشق، مهربانی و کلمات مشابه اینها را برای آب به زبان می‌آورد، شکل مولکول آب بسیار زیبا می‌شود. بعد از این دعا و نیایش و الفاظ قنسی را امتحان کرد. این بار به عجیب‌ترین نتیجه رسید. شکل ساختاری مولکول آب به طرز عجیبی تغییر کرد و به زیباترین حالت ممکن رسید. وی ابتدا از آنجایی که یک بودایی بود، الفاظ و ادعیه مقدس بودایان را امتحان کرد. تأثیر شگفت‌آور بود. بعد امتحان دیگری کرد. طی یک فراخوان و دعوت، از تمام روحانیان سراسر ژاپن خواست تا در روز و ساعت معینی همه شروع به نیایش و گفتن اذکار مقدسی کنند، در حالی که توجهشان نسبت به لیوان آبی باشد که در دفتر ماسارو ایمتو در شهر توکیو است. این شهر در شمال جزیره ژاپن قرار دارد. تأثیر دعای افراد شرکت کننده در طرح آب داخل لیوان دفتر ایمتو واقع شگفت‌آور بود، حتی دعای شخص روحانی جنوب ژاپن هم در آن آب تأثیر داشت. بعد از این

موسیقی در سبکهای مختلف را برای آن پخش کرد و در پایان بعد از اینکه آن نمونه‌ها را کریستالیزه نمود، از ساختار مولکولی آنها عکس گرفت. او بعد از پخش هر موسیقی، با عکس‌برداری از مولکول آب به شکل متفاوتی رسید.^(۱۹) مثلاً وی با پخش موسیقی کلاسیک و زیبای موزارت و بتهون به شکلهای طریف و بسیار زیبایی دست یافت. جالب اینکه وقتی موسیقی چهارفصل ویوالدی را برای آب پخش نمود، آب در معرض سمفونی بهار، مولکولش به شکل شکوفه بهاری درآمد.

اما با پخش موسیقی «هوی مثال»^(۲۰) شکل بسیار وحشتناک و در هم ریخته‌ای حاصل شد. اشعار این نوع آهنگها و موسیقی آنها سرشمار از خشم و عصیان و نفرت است و جالب اینجاست که شکل مولکولهای آب در معرض آن، از هم شکسته است و تکه‌تکه و بدون شکل خاصی شده است و یا با پخش موسیقی پاپ مشاهده نمود که شکل مولکولها چهارگوش شده که به هیچ وجه زیبا نیست و زشت بودن مولکولها را نشان می‌دهد.^(۲۱)

ایمتو با مشاهده تأثیر شگرف موسیقی بر آب، تصمیم گرفت این بار الفاظ را امتحان کند. وی الفاظ مختلفی، از ناسزا و الفاظ رکیک گرفته تا نام اشخاص و البته ادعیه مختلف را روی آب امتحان کرد.

وی کلمه‌ای را خطاب به آب می‌گفت و بعد شکل

تأثیر ادعیه و نیایشها و متون مقدس اسلامی، به قدری برآب زیاد بود که ایموتو و مؤسسه تحقیقاتی وی تصمیم گرفتند تحقیق دیگری را آغاز نمایند و در آن، به طور تخصصی به بررسی تمامی اوراد و اذکار اسلامی پردازد. ایشان چندسالی هست که به این تحقیق اشتغال دارند و البته در سایت ویژه ایشان تمام محققان و دانشمندان دنیا در علوم فیزیک و شیمی و البته علوم اسلامی به همکاری دعوت شده اند. (۲۲)

در ایران هم تحقیق مشابهی صورت گرفته است. چندسال پیش بود که داوران جشنواره معتبر علمی خوارزمی با طرح بسیار عجیب و بی سابقه‌ای مواجه شدند. عنوان طرح این بود: «شهادت آب». یک دانشآموز دیرستانی به نام «حمدیده بیطرف» در قالب این طرح، به تکمیل تحقیقات ایموتو پرداخته بود و علاوه بر مولکول آب، تأثیر صدا و کلام و ذکر را بر برخی فلزات مانند جیوه و قلع و روی هم بررسی کرد. این طرح که تحت موضوع علوم اسلامی قرار داشت، مقام نخست این جشنواره را در سال ۸۳ کسب نمود در تاریخ جشنواره خوارزمی بی سابقه بود که یک طرح با موضوع علوم اسلامی گوی سبقت را از سایر رقیبان با موضوعات علمی مانند فیزیک و الکترونیک بر باید و مقام اول را کسب نماید.

برای آشنایی بیشتر با این طرح، به بیان یکی از مصاحبه‌هایی می‌پردازیم که خانم حمیده بیطرف با یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار انجام داده است (۲۳):

این طرح به بررسی چه امری می‌پردازد؟
طرح شهادت آب، تأثیر انواع صدا و نوشته را بر ساختار میکروسکوپی مواد بررسی می‌کند. من تأثیر صدای و نوشته‌ها را برروی یخ، قلع، جیوه و

سولفات مس مورد آزمایش قرار دادم. موسیقی را به سدهسته موسیقیهای تن، سرودهای مسیح (ع) و صوت قرآن و نوشته‌ها را به مذهبی، مفاهیم خوب و مفاهیم بد تقسیم کردم تا تأثیر آنها بر روی این مواد، مشخص شود.

نتیجه

سرودهای مسیح (ع) ساختار مولکولی را گرد، صوت قرآن، آنها را زاویدار و هندسی و موسیقی تن، اصلاح شکلی به آنها نداد. نوشته‌های مذهبی (مثلًا آیه قرآن) ساختار را زاویدار، نوشته‌های با مفاهیم خوب مثل محبت، آنها را گرد و نوشته‌های با مفاهیم مثل کینه، آنها را کشیده کرد. حال که به بررسی نتیجه دو تحقیق علمی پرداختیم، باید توضیحی تکمیلی نیز ارائه نمائیم و آن اینکه ارتباط این دو تحقیق با عنوان مقاله چیست؟

اذکار و ادعیه و آیات قرآن تأثیر بسیار زیادی در مولکول آب دارند، اما این امر چه چیزی را اثبات می‌کند؟
برای پاسخ این سؤال در دو مرحله به ارائه جواب می‌پردازیم:

۱. اول اینکه با تأمل و تعمق در این دو تحقیق، عظمت و شکوه الفاظ و اذکار و واژگان اسلامی اثبات می‌گردد. اینکه واژه‌های وضع شده چه تأثیر شگرفی در مواد عالم و طبیعت دارند. این امر بیانگر

محنوای بالا و بسیار عمیق آن است.

۲. مورد مهم این است که تأثیر اوراد و اذکار و خصوصاً الفاظ موجود در نماز چه تأثیری بر انسان دارند؟ با توجه به نتایج دو پژوهش ذکر شده به این نتیجه خواهیم رسید که اگر این ادعیه و اذکار چنین تأثیر شگفت‌آوری در آب دارند، پس باید همان تأثیر را بر بدن انسان نیز داشته باشند؛ چرا که آب ماده اصلی تشکیل‌دهنده بدن انسان است و با گفتن اذکار و یا خواندن نماز، شکل ساختاری مولکولهای تشکیل‌دهنده آب بدن به زیباترین و منظم‌ترین حالت خود در می‌آید. این موجب نوعی انبساط و البته ایجاد نظم در بدن می‌شود. بدن و تن انسان به راحتی و آسودگی و آرامش خاصی می‌رسد. این تجربه را روزی پنج‌نوبت انجام می‌دهیم، با خواندن نماز احساس آرامش و آسودگی عجیبی به ما دست می‌دهد. حتی اگر آن نماز را با طمأنیه و توجه و آرامش نخوانده باشیم، باز این آسودگی و آرامش برای ما ایجاد می‌شود که در واقع نتیجه همان اذکار است.

با رسیدن بدن و جسم انسان به چنین آرامشی، روح او هم به تبع آن، به اطمینان و آرامش و آسایش خاصی دست می‌یابد که در وصف نمی‌گنجد.

پس شاید یکی از حکمتها و فلسفه‌های وجود نماز و قراردادن الفاظ مخصوص به آن در همین باشد. درست است که اصل نماز برای عبادت خداوند و اظهار بندگی است، اما این موجب نمی‌شود که در نماز به نمازگزار از سوی خداوند توجیه نشود. او الفاظ و اذکاری برای نماز قرار داده است که علاوه بر همان مقصود اصلی که عبادت و اظهار بندگی باشد، آرامشی عجیب نیز برای بندگانش در پی دارد.

پی‌نوشتها

۱. سیمای نماز در آثار استاد حسن‌زاده آملی، ص ۶۴
۲. آداب نماز، امام خمینی(ره)، ص ۲۸
۳. همان، ص ۲۹
۴. صلاة الخالسين، آیت‌الله دستغیب، ص ۱۲۱
۵. همان.
۶. رازهای نماز، جوادی آملی، ص ۵۶
۷. اسرار نماز، پریسا هادی سلوط، پرسیا.
۸. صلاة الخالسين، ص ۸۷
۹. همان.
۱۰. رعد، ص ۲۸
۱۱. اسرار نماز، هادی سلوط.
۱۲. آداب الصلاة، خمینی، ص ۱۵۲

.۱۳. توبه ، ۱۸

.۱۴. طه ، ۱۳۲

Photon.۱۵

Drs.d'Aquili and new berg: .۱۶
"Religious and mysticalstates" (zygon:
(۱۷)

www. Hado. Net.۱۷

www. Massaru Emoto.۱۸

.۱۹. هوی مثال نوعی موسیقی است که در آن بیشتر از سازهای برقی استفاده می‌شود.

.۲۰. سایت بازتاب - ۸۳/۱۰/۱۷

Massaru Emoto. Net.۲۱

.۲۲. روزنامه همشهری محله - چهارشنبه ۸۳/۱۱/۷

کتابنامه

کتابها

۱. جوادی آملی ، رازهای نماز.

۲. حسن‌زاده آملی، حسن، سیمای نماز در آثار استاد حسن‌زاده آملی ، انتشارات صلاح، ۱۳۸۵

۳. خمینی، روح الله ، آداب نماز.

۴. دستغیب، عبدالحسین ، صلاة الخالسين.

۵. ریسونی، احمد ، اهداف دین از دیدگاه شاطبی، ترجمه: سیدحسن اسلامی سیدمحمدعلی، ابهردی ، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۶

۶. ع مکارم شیرازی، ناصر ، دائرة المعارف فقه مقارن ، انتشارات مدرسه الامام علی بن ابی طالب(ع)، ۱۳۸۵

۷. هادی سلوط، پریسا ، اسرار نماز.

نشریات و سایتهاهای اینترنتی

۱. همشهری محله

.News week, may ۷, ۲۰۰۱.۲

Aquili, M D) ۲۰۰۱. Why God wont'۳

Go Away (W/Eugene G. d

Drs. d' Aquili and Newberg: .۴

"Religious and mystical states" (zygon:
.۲۸:۱۷۷)، ۱۹۹۳

the Effect of prayeron the Human .۵
Body, Dr Nahaabokrysha, ۵۵a. net,
.۲۰۰۷

www. Baztab. Com ۶

www. Hade. Net.۷

www. Massaru – Emoto. Net.۸

www. Shabestan. ir.۹